

Septembris 1898 16/II
Fysiologisk öfversikt af språkljuden i
Kvæfleksmålet.

Yokaler

Kvæfladsmålet har 14 vokalljud, hvil-
ka ordnade efter sin öfverensstämmelse med
afscende å bildningsrätt äro följande:
med hänsyn till tunglägena $z y i \phi u$
 $e e \& a a o u \bar{o}$; med afscende å läpp-
lägena åter $re a \bar{e} a \bar{o} y o \& a \phi u$.
Af dessa slutna $z e a \bar{e} a \bar{o}$ all labia-
lisering, vid de trene förstnämnda ($z e a$)
äro läpparna till och med märkbart
tillbakadragna. Vid en jämförelse med
högöverskans vokaler har jag tyckt mig fin-
na, att $y a \phi u$ bildas med mindre
läppöppning än höjöv. Slutna $y \bar{a} \bar{o} u$,
 o och $\bar{o}$ hafva samma grad af labiali-
sering som höjöv. Öppna $\bar{a} \bar{o}$.

Tid en nærmere Grauslæning af hvar
 Vokul før sig har jeg iakttaget, at

2 bildas genom tungspetsens böjning mot främre delen af hårda gommen obetydligt ^{högt} läget för j. Ljudet gifver intryck af att vara något öppnare än motsv. slutna i: högsv. Förekommer såsom långt och kort.

y har i det närmaste samma tungläge som e, förekommer såsom långt och kort samt är af första labialiseringssgraden. I afseende på det akustiska intrycket är det något slutnare än högsv. y. Vid långt y-gud förekommer alltid ett kort, men tydligt hörbart efterslag af e, ss. i blyra, gryeta.

i bildas genom främre delens af tungryggen närmande mot gommen vid låget för j. Förekommer endast såsom kort.

e bildas genom att närma främre delen af tungryggen något framom låget för j. Ljudet, hvilket förekommer

blott såsom långt, är för örat slutnare än högsv. slutna e. Man tycker sig nästan höra ett kort förslag af e.

ø bildas genom att närma mellersta delen af tungryggen mot gommen vid j-låget. Akustiska intrycket är slutnare än högsv. slutna o. Det förekommer såsom både långt och kort, och är af tredje labialiseringssgraden.

id bildas med samma tungläge som ø. Det förekommer såsom långt och kort samt är af fjärde labialiseringssgraden.

u bildas genom att närma mellersta delen af tungryggen mot gommen något framom låget för g. Det förekommer såsom långt och kort.

ä bildas genom mellersta delen af tungryggen närmande mot gommen

*) Rörande kort slutet u må anmärkas, att det y förekommer inom hela språkområdet. Det saknas i tassar och biterhauskus Cyar, i Kirghis. Det ersättes af ^{yi} ss. Stägar, W. Stägar, Bsh. Stägar (lik hörsagen ett y-gud mott. y-g.).

4.

men något bakom läget för k.

ä bildas med samma tungläge som a. Det förekommer såsom långt och kort, långt dock endast framför l och r. Labialiseringens graden är den andra.

ä bildas genom bakre delens af tungan närmande mot mjuka gommen, ^{och} medan tungspetsen ^{ändå} aflägsnas från framtänderna. Ljudet förekommer såsom långt och kort, samt står närmast högsu öppna ä.

ä bildas med samma tungläge och tredje graden af labialisering. Det förekommer både långt och kort samt är i afseende på det akustiska intrycket slutnare än högsu. slutna ä.

o bildas med samma tungläge och andra graden af labialisering. Det förekommer endast såsom långt.

u, kort s.k. "europiskt" u bildas med samma tungläge och tredje graden af labialisering.

2, tonlöst e-gjöd, som bildas med
tungan i indifferensläget före-
kommer aldrig, långt. Akustisk
intrycket är närmast ^{det} mycket öp-
pet e-gjöd.

Diftonger

Genom kombination af vokaler-
na a och 2, o och 2, 2 och a samt a
och a fås diftongerna ea, ø2, 2a och
aa. Som ^(lång) diftong kunde man be-
traktas yr, hvori den senare kom-
ponenten ~~är~~ reducerad.

Konsonanterna

i målet 24, nämligen: bilabialer:
p, b, m; dentilabialer: f, v, postdenta-
ler: t, s, ʔ, n, d, l, n; supradentaler
r; lakuminaler ʔ; dentipalataler:
t, s, ʃ, ʒ; præpalatal ʒ; medio-
palataler: k, g, ɣ - Här till kom-
ma de s. k. "sammansatta" h och ʃ-

6.

Av postdentala förkommer
 14 i mig veterligen endast i två-
 ne ord: ludd = liten och fraudl-
 kjörtel, n blott uti nniv-knif.

Dentipalatalerna förekomma
 endast i konsonantförbindelserna tj
 (= tj), dj (= dj) och stj (= stj). I sist-
 nämnda förbindelse är den förra
 spiranten dock postdental, icke
 dentipalatal.

Jonantiskt (stafvelsbildande)
 uppträder i Kvefjalsmålet endast n,
 nämligen efter k, g, t och s, ss.
 uti l^ök'n, togn, ratn, tysn.

J. E. Naasten

III. 14.

15

Jā "jebbelin" sku ti Amerika.
(Språkprof på Kockflaks mått).

"Rei fö mazg är sedan" — so birätta fö mi
Brätslin, in syster ti an de "jebbelin", som ja
tinget täl om — "Tan tidin so di bypa hitt
gulli i Kalifornien, fö brour minncla "jebbi
lin" som di allmänt kalla an täl i huov sett he
an o sku faa tid o fötjen nain smulo pengar. Fast
vi non veta hee int sku lpa se för in takum fyrbütt
som an de ti paa tid sa kunn vi int jær nå at an, föran
va rei stonakärin. Me laggt kom an da int. Ja sku
birätt ha gäbit he jig för an. : Mai-grët o ja
fäld mäd an ti stän o sku tär haff av an
vä bryddjin, tär an sku sty per ongbatin.
Ta vi käm in ti stän tygt an he vi sku kunn
fölg mäd an in po in piboud, so vi sku faa skä
mä an in gang föran an sku fäx. O so fäld vi mä a tär
o to vi käm in, so ston in fin mansall bäl distjin o koka

16 opp pottuna. Janni - fò so hait jessidi riktat -
visha at as me ti sama he vi ska jar som han sager
fò an ska las va som batesmate.

At so jeg an fram ti distjen la mamsallin ston o fra-
ga hu leis he ston tel fò an o ska ta on i hand. Ma
on tykt nu fust he handin hans va fò ston o. Kofu so
on rykt andan sin o sa om an ska vil va in, ska an haid
si pu mattem.

Ma fa ja int lair ti prisantar mi tykt an o
nou ska ja kum hals po mattem o om ni ska ha nuen
matte jar.

Hon sa, an ska int sta tar o prat skusmojen, elu
hu e va on stalt til e utaw sej va an ha ti arand.

To kalla an f tri pottur o tou opp dorin ti in-
drau rygni - fò di haa i indrau rygnu fò bates folk -
o baka o sa heit Maj-Grøt o ja ska steg in.

Mamsallin bak distjen sa ja rynta pa nasen o gina
ill at os ta vi int va na bates folk fast vi ja
i indrau rygni. Men jessidi sa int ska (laug)
grin fò nou va han lika pass herr som mang
ar fo an ska faa til Amerika.

So jeg vi in allihopp o ska bød drikk st. Me

17 Maj-Grøt o ja tykt a smaka so ill so vi ska o vita loma
halo glasi to an ston i at oss arum gaggum. Vi motu
sipp opp e anto men sedan feg an lori drikk om -
band. To an a drutji ur teida tri pattuna vila vi
an ska kam tedan men an ska ha meir.

Ti bast i va bora an siti o. Sjung, fò xli tou pa an.
To kam han som egd boudin in o sa vi ska mott ga i iyt-
ran rygni o meint nou xhadi vatni lar i gatin om di vila
ha tritte golvi so int ska he fust bilpo st o. spott so e
sku val vatt yri all haddar.

- La du na, ja tykt tungum pala pa di, sa juss o
vart arg, fò an va in na blig sedan an a drutji sada mottjix.

To vart herrin arg to juss kalla an ti tøy o sa he an a int
drutji boudin ma han int o tykt fò arum gaggum han ska mott
ga int.

To steig juss opp o stampa fontu o sa ha to xpropren-
stin hax jass badi sloudist xproprom me tyttittrænin to di
hitta lekandis folkagguna deim fakkett po postlansvejin, me

Om herrin ska forarg an ska an sla to armar o leu av an
Ta sa int herrin na vidari utaw an jeg ut po boudin o
blistra o straket bakett kam in polis in o tou juss undi
armu o bora slep an bakett sa.

Ti kuma int na annal jar vi an sej at juss an ska int fla-
ji hager an vingum a buri.

An tou val mont o bakka fast si i allig
to polis in ska fò an ti kurrum, men e fegst int, fò
di vartkast to o to matla an fegst mid. —

Sjinn balil kam int jessidi se po bati ten dejin - o int
kam annu haldar. So outtykt jeg e to jessidi ska til-
amerika.

12/11/89 Karsten T.E.

